

9. Matuhno E. V. Kontsepsiya obrazovaniya v sfere fizicheskoy kulturyi i razvitiya professionalno vazhnykh kachestv studentov s oslablennym zdorov'em — Krasnoyarsk: Sibirskiy pedagogicheskiy zhurnal, 2009 — # 12 — s.86.
10. Myatiga O.M. Fizichna reabli-tatsiya oslb Iz za-hvoryuvannyami nervovoYi sistemi. Navch. poslb. dlya stud. In-t. ta akad. flz. kult.HarkIv, 2004. 147 s.
11. Skupchenko E. A., Burbyigina V. V Fizicheskoe vospitanie studentov spetsialnykh meditsinskih grupp: problema i puti resheniya / Mir nauki, kulturyi, obrazovaniya # 3. Gorno-Altaysk, 2014. 46s.
12. Sobko IN, Ulaeva LA, Yakovenko YA. Factorial structure of physical rehabilitation group students' complex fitness. Physical education of students, 2016, – 2, – S. 32-37.
13. Tamozhanskaya A.V. Issledovanie vliyaniya zanyatiy mini-futbolom na fizicheskoe sostoyanie studentok 1-2 kursov vyisshih uchebnykh zavedeniy. VIsnik ChernIglvskogo pedagogIchnogo unIversitetu. SerIya: PedagogIchnI nauki. Flzichne viovannya ta sport // Vip. 136. ChernIglv, 2016. 229-233s.
14. Tamozhanska G.V. PsihologIchnI skladovI zasobIv mInI-futbolu v stimulyuvannI ruhovoyi aktivnostI studentok unIversitetIv. VIsnik zaporIzhskogo unIversitetu // # 47(100). ZaporIzhzhya, 2016. 363-367s.
15. Tamozhanskaya A.V., Boychenko A.V. Ispolzovanie igrovogo metoda na zanyatiyakh mini-futbolom v razreze s traditsionnyimi formami podgotovki. VIsnik LNU / Suchasni tendentsiyi ta perspektivi rozvitku flzichnoyi kulturi uchnIvskoYi molodi: materlali I mIzhnar. naukovo-prakt. Internet-konferentsiyi (26-27 kvItnya 2016r.) // KremInna: LNU Im. T. Shevchenka, 2016. 71-79s.
16. Hismatulin R. R. Fizicheskaya kultura dlya studentov s oslablennym zdorov'em / Molodezh i nauka: sbornik materialov IX Vserossiyskoy nauchno-tehnicheskoy konferentsii studentov, aspirantov i molodykh uchenykh s mezhdunarodnym uchastiem, posvyaschennoy 385-letiyu so dnya osnovaniya g. Krasnoyarska [Elektronnyy resurs]. Krasnoyarsk, 2013. Rezhim dostupa: <http://conf.sfu-kras.ru/sites/mn2013/section026.html>, svobodnyiy.

Одержано статтю: 8.06.2018

Прийнято до друку: 22.06.2018

УДК 376 – 056.36

DOI:10.15330/esu.13. 97-108

Світлана Чупахіна,

кандидат педагогічних наук, доцент,
ДВНЗ “Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника”

(м. Івано-Франківськ, Україна)

Svitlana Chupakhina,

Candidate of pedagogical sciences (PhD),
Associate Professor, Vasyl Stefanyk Precarpathian
national university

(Ivano-Frankivsk, Ukraine)

svitlana2706@gmail.com

ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОБОТІ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

READINESS OF FUTURE TEACHERS TO USAGE THE INFORMATIVE TECHNOLOGIES IN WORK WITH CHILDREN WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS

У статті розглядаються проблеми підвищення якості освіти майбутніх педагогів шляхом використання інформаційно-комп'ютерних технологій, інтерактивних методів навчання, мультимедійних засобів, впровадження електронних засобів навчання та комп'ютерних навчальних програм. Нові інформаційні технології стають ефективним засобом підвищення вимоги до якості роботи та рівня компетентності вчителів. Прогрес

у даному напрямку здебільшого визначається рівнем готовності майбутніх педагогів до використання інформаційно-комп'ютерних технологій у навчально-виховному процесі школи. Обґрунтовано також необхідність використання інформаційних технологій у професійній діяльності майбутніх фахівців. Доведено, що використання інформаційних технологій в освітньому процесі зумовлює позитивні зміни в роботі вчителя, відтак проблема готовності випускників закладів вищої педагогічної освіти до застосування інформаційних комп'ютерних технологій у педагогічній діяльності посідає чільне місце в системі їх підготовки. Охарактеризовано такі поняття, як інформаційне суспільство, інформаційна технологія, мультимедійні засоби навчання. Проаналізовано роль інформаційних технологій в навчально-виховному просторі інклюзивного освітнього середовища. Визначено місце інформаційно-комунікаційних технологій у професійній підготовці майбутніх вчителів початкової школи. Розглянуто можливості використання інформаційно-комунікативних технологій в професійній діяльності вчителів в умовах інклюзивного навчання.

Доведено важливість впровадження комп'ютерного програмного забезпечення в процес інклюзивного навчання оскільки воно уможливорює прогнозоване досягнення освітньої мети уроку для учня з особливими освітніми потребами й підвищити результативність уроку загалом.

Дослідження полягає в обґрунтуванні професійної готовності майбутніх педагогів до використання інформаційно-комунікаційних технологій в навчально-виховному інклюзивному просторі початкової школи. Розглянуто особливості використання та застосування інформаційних комп'ютерних технологій в освіті дітей з особливими освітніми потребами.

Ключові слова: готовність, інформатизація освіти, інформаційні технології, комп'ютерні технології, комп'ютерна грамотність, інформаційна грамотність, програмно-методичний комплекс.

The article deals with the problems of improving the quality of education of future teachers through the usage of informative-computer technologies, interactive teaching methods, multimedia facilities, the introduction of electronic teaching aids and computer training programs. New informative technologies are becoming an effective means of increasing the quality of work requirements and the level of competence of teachers. Progress in this direction is largely determined by the level of readiness of future educators to use informative-computer technologies in the educational process of the school. The necessity of using informative technologies in the professional training of future specialists is also substantiated. It is proved that the progress of informative technologies leads to changes in the professional activity of the teacher and raises the problem of the readiness of the graduate of a higher educational establishment to use informative computer technologies in pedagogical activities. It is characterized such concepts as informative society, informative technology, multimedia teaching aids. The role of informative technologies in the organization of educational process of an inclusive educational environment is analyzed. The place of informative-communicative technologies in the training of future teachers is determined. The possibilities of using of informative and communicative technologies in the process of professional activity of teachers in conditions of inclusive education are considered.

The importance of introducing of computer software in the process of inclusive education is proved, as it enables the predicted achievement of the educational goal of the lesson for a pupil with special educational needs and increases its effectiveness for all students of the class.

The research is in justification the professional readiness of future teachers to usage informative-communicative technologies in educational inclusive space. The peculiarities of the usage and application of informative computer technologies in the education of children with special educational needs are considered.

Key words: readiness, informatization of education, informative technologies, computer technologies, computer literacy, informative literacy, software and methodical complex.

Постановка проблеми. Важливість розвитку та впровадження в систему освіти нових особистісно-орієнтованих інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ) є незаперечною у контексті швидкоплинних процесів розвитку технологій, виробництва, змін у економіці та соціальній сфері життя кожної прогресивної держави. Оновлення підходів до інформатизації навчального процесу стають стратегічними напрямками освітньої політики нашої держави. Пріоритетом напрямком включення України в європейський освітній простір є співробітництво з іншими країнами у сфері застосування оновленого сучасного потенціалу ІТ у сфері освіти та створення рівних можливостей для навчальних закладів.

Характерною рисою сучасної освіти, поряд з інформатизацією, є її гуманізація, спрямованість на розвиток особистості й реалізацію творчого потенціалу кожного учня. Означена тенденція проявляється в підвищенні уваги громадськості до потреб дітей з “не типовим” розвитком – які виділяються серед однолітків обдарованістю, так і наявністю спеціальних потреб.

Об’єднання настільки різних дітей в єдиний освітній простір не є чимось незвичайним, якщо заглибитися в його теоретичні основи. У дослідженнях американських вчених та педагогів-практиків, процес навчання таких дітей побудовано на основі єдиних дидактичних підходів індивідуалізації та диференціації, що дозволяють задовольнити їх “особливі” потреби в сфері освіти, і в такому процесі ІКТ посідають чи не найважливіше місце.

Інформаційні технології, спеціально створені для осіб з особливими освітніми потребами (ООП), дозволяють компенсувати у якійсь мірі недоліки їх розвитку, полегшують їх соціалізацію, що набуває особливої актуальності в умовах створення інклюзивного освітнього середовища.

Актуальність дослідження і публікації. Особливості застосування ІТ в освіті дітей з ООП визначаються їхніми особливими освітніми потребами. В основу означеного підходу до освіти покладено принципи індивідуалізації та диференціації навчання, що дозволяють забезпечити індивідуальний темп і стиль вивчення навчального матеріалу й пошуку інформації.

Інформаційні технології, що застосовуються в педагогічній роботі з дітьми з ООП, мають на меті компенсувати порушення функцій в максимально індивідуалізованому, адаптованому до потреб кожної дитини варіанті. Дані технології поділяються на групи залежно від виду порушення, на корекцію якого їх спрямовано (порушення мовленнєвої діяльності, слуху, зору, інтелекту, емоційно-вольової сфери тощо).

Відповідно до сучасних досліджень інформаційні технології дозволяють підвищити ефективність навчання на 20-30%.

Теоретичним підґрунтям нашого дослідження стали праці науковців щодо дослідження проблеми впровадження інформаційних технологій у педагогічну діяльність (А.Алексюк, І.Богданова, С.Гончаренко, Р.Гуревич, І.Зязюн, О.Пехота, І.Підласий, Н.Тализіна, С.Сисоєва). Систему підготовки вчителя до використання інформаційних технологій в навчальному процесі запропонував М.Жалдак. Проблеми використання інформаційних технологій в навчальному процесі обґрунтовували О.Бугайова, Г.Гайдучок, С.Гончаренко, О.Кабардіна, Є.Коршак, Б.Миргородський, Б.Перкальська, М.Шахмаєва [2].

Як стверджує Т.Поясок, інформаційне суспільство ХХІ століття – це суспільство глобальної компетентності, основою якого є інформація та інформаційні технології [4, с. 36].

За визначення зазначеним в ЮНЕСКО, інформаційна технологія – це комплекс взаємозалежних, наукових, технологічних, інженерних дисциплін, що вивчають методи організації та взаємодії з людьми і виробничим устаткуванням, їх практичні додатки, а також пов'язані з цим соціальні, економічні і культурні проблеми [7].

Інформаційні технології – це узагальнене поняття, що описує різні методи, способи та алгоритми збору, зберігання, обробки, представлення і передачі інформації (Уперше поняття й перспективи розвитку інформаційних технологій проаналізував один із засновників вітчизняної інформатики академік Віктор Михайлович Глушков). Уточнюючи це поняття, можна сказати, що інформаційні технології – це процеси, які реалізуються засобами обчислювальної техніки і забезпечують виконання заданих вимог до пошуку, подання, перетворення та передавання інформації, тобто процеси, що реалізують інформаційну діяльність людини [2].

Під ІТ розуміють також способи й засоби збору, обробки та передачі інформації з метою одержання нових відомостей про об'єкт, що вивчається, чи – сукупність знань про способи і засоби роботи з інформаційними ресурсами.

Відтак оскільки навчально-виховний процес неможливий без обміну інформацією, то всі педагогічні технології є інформаційними [1].

Важливо також виокремити поняття “комп'ютерна технологія навчання”, оскільки воно не тотожне з поняттям “інформаційна технологія”, поняття “технології інформатизації освіти” значно ширше, а ніж тільки технологія використання інформаційних і комунікаційних технологій у сфері освіти [1].

У Законі України “Про інформатизацію” інформаційні технології розглядаються як цілеспрямована організована сукупність інформаційних процесів із використанням засобів обчислювальної техніки, що забезпечують високу швидкість обробки даних, швидкий пошук інформації, збереження даних, доступ до джерел інформації незалежно від місця їх розташування [3].

Основними компонентами ІТ навчання є технічні засоби (персональний комп'ютер, засоби мультимедіа тощо), програмні засоби та організаційно-методичне забезпечення.

Прогрес інформаційних технологій зумовлює зміни в професійній діяльності вчителя, ставить проблему готовності випускника закладів вищої освіти (ЗВО) до застосування нових інформаційних технологій у педагогічній діяльності. За останні два десятиріччя вчені прослідковують широке застосування комп'ютерної техніки та інформаційних технологій у різних сферах життя та діяльності особистості. Відтак формуючи професійну компетентність спеціаліста, до складу знань, умінь, навичок та здатностей їх застосовувати включено і використання в роботі інформаційних та комп'ютерних технологій й сучасного програмного забезпечення.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати особливості застосування інформаційних комп'ютерних технологій в інклюзивному освітньому середовищі та готовність майбутніх вчителів до їх використання в професійній діяльності.

Виклад основного матеріалу. Інформатизацію освіти вчені визначають як комплекс соціально-педагогічних перетворень, який пов'язано з насиченням освітніх систем інформаційною продукцією, засобами і технологіями [5, с. 17]. Все це дозволяє підготувати майбутніх педагогів до життя й праці в умовах інформаційного суспільства.

Однак ефективність їх використання залежить від того, наскільки чітко визначено їх місце і роль в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців.

Впровадження інформаційних технологій та комп'ютерної техніки в освітнє середовище інтенсифікується (*intensio* – напруження, посилення і *facio* – роблю), однак вирішення проблеми взаємодії учня і техніки, як допоміжного засобу, реалізується досить повільно.

Розглянемо детальніше можливості комп'ютера у навчально-виховному процесі, як засобу навчання [2] (рис.1).

В освіті нашої країни інформатизація має унікальний характер: “вперше за багаторічну історію освіти лідерами процесу модернізації інформаційного поля виступають саме діти” [5,с.163]. Діти з ООП не завжди спроможні бути лідерами процесу інформатизації, вирішальна роль в такому освітньому процесі належить педагогу, і в їх утворенні реалізується “принцип потрійного взаємодії: учень – учитель – комп'ютер” [5].

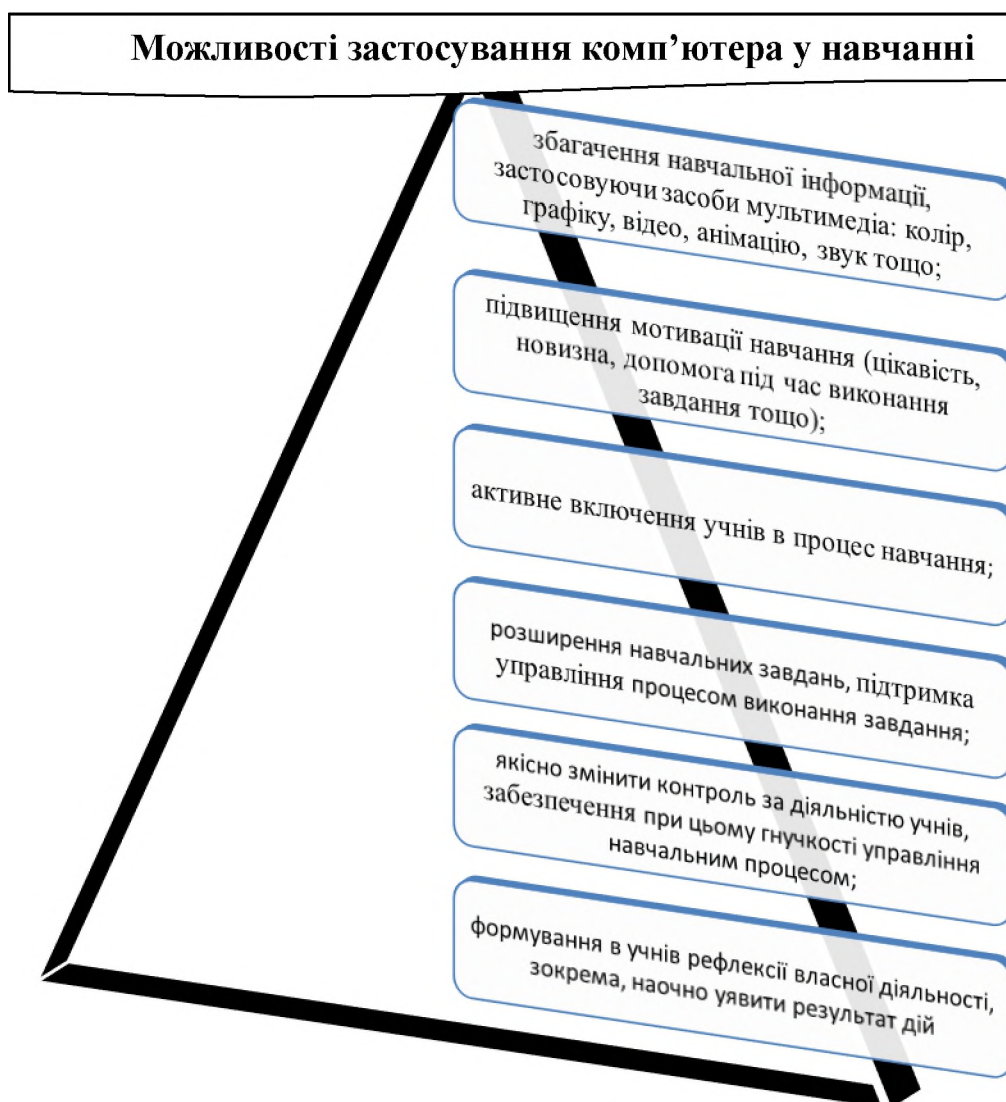

Рис.1. Можливості застосування комп'ютера у навчально-виховному процесі.

Інформатизація освіти вимагає від педагога знань не лише прикладних ІТ, а й морально-етичних норм роботи з інформацією, з інформаційними технологіями, головною з яких стає неспричинення інформаційної шкоди людині з ООП (R. W. Robbins, P. J. Standen і ін.).

С.Сєдих виділяє два способи організації навчання з використанням ІТ [2] (рис. 2).

Застосування комп'ютерних технологій змінює характер інформаційних взаємодій в педагогічній системі загальноосвітньої школи та уможлиблює забезпечення інтересів учня, а також гарантує досягнення необхідного освітнього рівня.

Рис. 2. Організації навчання з використанням ІКТ

Відтак поняття освітньої інформаційні технології включає комп'ютеризацію освіти. З урахуванням означеного підходу виникає питання переорієнтації школи з традиційного навчання на комп'ютеризоване.

Отож впровадження комп'ютерних технологій в освіту вимагає вирішення низки проблем теоретичного та практичного характеру.

Розглянемо детальніше вищезначені способи використання комп'ютера в навчально-виховному процесі Нової української школи.

Важливо визначити дидактичні принципи комп'ютерних освітніх технологій та їх співвіднесення з принципами класичної дидактики; можливі дидактичні функції комп'ютера; яким чином і у якому співвідношенні комп'ютерний технології навчання можуть поєднуватися з іншими технологіями навчання; вплив комп'ютерних технологій на зміст освіти (в якій мірі вони спроможні наблизити зміст до вимог соціального замовлення); оптимізація яких сфер навчального процесу може бути реально досягнута за допомогою комп'ютерних технологій; на скільки за такого комп'ютерно орієнтованого підходу зросте результативність і яка

ефективність такого навчання; чи можливе створення та впровадження такої моделі комп'ютеризації освіти, як відповідала б запитам сучасного суспільства та була б пов'язана з реаліями існуючої освітньої системи; які елементи сучасних комп'ютерних та телекомунікаційних технологій необхідних школі; в якому обсязі має володіти ними вчитель і адміністрація?

У довіднику з систем обробки інформації комп'ютерна технологія навчання (computerized teaching technology) визначена як сукупність теоретичних знань комп'ютерних засобів, а також методик, які регламентують їх використання в навчанні [5].

Оскільки метою нашого дослідження є готовність педагогів до використання ІКТ у професійній діяльності розглянемо детальніше поняття “готовність”. У сучасних дослідженнях зустрічаються найрізноманітніші трактування даного поняття, що зумовлюється розбіжністю наукових підходів вчених та специфікою конкретної професійної діяльності, яка є об'єктом аналізу. Вчені виділяють два основних підходи до тлумачення проблеми готовності. Один з них можна вважати функціональним, інший – особистісним. Згідно першого, готовність розглядається як процес формування психічних функцій необхідним для досягнення високих результатів діяльності. Особистісний підхід готовності це особистісна передумова до успішної діяльності. Від передбачає удосконалення психічних процесів, станів та якостей особистості, необхідних для ефективної діяльності майбутнього педагогів [5].

Спеціаліст як користувач обмежено застосовує універсальні інформаційні технології лише під час вирішенні завдань які є аналогічними до попередньо вивчених завдань, здебільшого використовує професійно-орієнтовані технології. Фахівець це професійний користувач, який спроможний використовувати не лише професійно-орієнтовані, а й різноманітні універсальні технології в нестандартних ситуаціях. Такий користувач вирішує завдання як репродуктивного так і творчого характеру: може самостійно створити базу даних, автоматизувати обробку інформації відповідно до навчально-професійних та особистих завдань тощо. Інформаційно-комп'ютерну діяльність такого професійного користувача можна вважати творчою.

Відзначимо, що у сучасних дослідженнях поняття “комп'ютерної грамотності” та “інформаційної грамотності” тобто готовності до використання вищезначених технологій, розглядаються як різні поняття і комп'ютерна грамотність є обов'язковою умовою інформаційної грамотності. Комп'ютерна грамотність передбачає вміння людини працювати з готовим програмним забезпеченням як користувач, здатність орієнтуватися в можливостях використання комп'ютера в професійній діяльності. Інформаційна грамотність передбачає використовувати комп'ютер в роботі з інформацією.

Комп'ютерна грамотність включає певні знання щодо інформаційної техніки та комп'ютерів, їх потенційні та реальні можливості, межі їхнього використання, а також практичні навички спілкування з комп'ютерами як користувач.

У К.Овчиннікова виділяє певну систему умінь та навичок використання комп'ютера, що є основою комп'ютерної грамотності. Розглянемо їх детальніше [2] (рис.3).

Рис. 3. Складові комп'ютерної грамотності користувача.

Відтак під комп'ютерною грамотністю будемо розуміти компетентність людини, яка включає знання, уміння й навички інформаційної техніки та комп'ютерів, їх потенціалу та можливостей.

Інформаційна грамотність включає також з комп'ютерну грамотністю, що є основою інформаційної культури особистості, оскільки інформаційна грамотність це знання, які необхідні людині для успішної взаємодії в інформаційному просторі [2] (рис.4).

Інформаційні технології поділяються на дві групи: універсальні та професійно-орієнтовані (рис.5).

Рис. 4. Складові інформаційної грамотності користувача ІКТ.

Рис. 5. Інформаційні технології в освіті.

Важливе завдання впровадження комп'ютерів в процес інклюзивного навчання полягає в тому, щоб зробити його технологічним, тобто забезпечити прогнозоване та гарантоване досягнення освітньої мети уроку для учня з ООП й підвищити його результативність для усіх учнів класу.

Використання ІТ в навчально-виховному процесі інклюзивного освітнього середовища буде результативним лише з урахуванням певних вимог, а саме:

- переходу до активних форм навчання;
- оптимізації поєднання комп'ютерних та традиційних методів навчання;
- вдало підбраного програмного забезпечення для ПК і окремих його навчальних програм, які відповідають вимогам сучасної освіти;
- дотримання дидактичних умов застосування комп'ютерних технологій;
- забезпечення обсягу навчальних дій, які виконуються учні під час використання комп'ютера;
- створення позитивної мотивації навчання з урахуванням індивідуалізації темпів та обсягів, дружності комп'ютерних середовищ, об'єктивності оцінки;
- скорочення впливу відволікаючих чинників, які розсіюють увагу учнів в процесі їх інтерактивній взаємодії з комп'ютером;
- скорочення залежності результату навчання від оцінки з боку вчителя.

Розглядаючи “комп'ютеризований” шкільний урок в інклюзивному середовищі можемо стверджувати, що він набуває комбінованого характеру: частина якого проводиться в традиційному взаємодії вчитель-учні (скажімо, “велика група”), а в іншій частині передбачається індивідуальна робота з комп'ютерною системою.

Необхідно зазначити, що учень працює з комп'ютером індивідуально, тобто інформаційний обмін персоніфікується. Отож вихідною базовою дидактичною

системою стає репетиторська комп'ютерна система. Її принципова модифікація полягає в тому, що окрім вчителя і учня, в системі з'являється третій учасник – комп'ютер.

В результаті поряд з традиційним інформаційним взаємодією вчитель -учень виникаються два нових: учень – комп'ютер та вчитель – комп'ютер. Відтак виникає проблема оптимального перерозподілу (скоріше, доповнення) руху інформації в навчальному процесі між трьома учасниками.

Оскільки комп'ютер у відношенні до учня посідає місце індивідуального засобу навчання, а в основі прийнята система “репетиторська”, при модифікації якої враховуються такі обставини:

- відносно учня джерелами навчальної інформації є вчитель і комп'ютер;
- вчитель керує процесом навчанням як безпосередньо, так і опосередковано через комп'ютерну програму, з якою працює учень;
- з'являються і додаткові варіанти організації первинного та вторинного зворотного зв'язку;
- допустимі дидактичні ситуації, коли процесом повідомлення інформації в процесі навчання керує сам учень.

Можливості такої діяльності реалізуються в навчальному процесі не замість “класичних базових”, а поряд з ними, частково їх замінюючи. Дане твердження є очевидним хоча б через дотримання санітарно-гігієнічних норм тривалості безперервної роботи учня за комп'ютером – не більше 15 хвилин в молодших класах і до 20 – в старших [2].

Важливою складовою такого уроку є програмно-методичний комплекс (ПМК) – це сукупність програм навчального призначення, індивідуальних матеріалів для учнів та методичних вказівок для вчителя, що забезпечують систематичне використання елементів комп'ютерних технологій в процесі вивчення навчального матеріалу кожної дисципліни та її змістових ліній зокрема [5].

У мультимедійних класах змінилася і роль вчителя. Замість стомливих повторів інформації вчитель отримує можливість переключитися на надання індивідуальної допомоги кожному учневі та учневі з ООП зокрема, час на обговорення отриманих результатів та розвитку дослідницького підходу.

Подання інформації для учня в наочній та цікавій формі з використанням мультимедійних засобів навчання, побудова уроку у вигляді інтерактивної гри значно підвищує інтерес до навчального матеріалу, і не лише у молодших школярів.

Отже комп'ютерні технології в навчальному інклюзивному просторі можуть використовуватися як разом так і паралельно з традиційними методами взаємодії між вчителем та учнями.

Розвиток інформаційних технологій стимулює виникнення нової освітньої системи, яка забезпечить освітні послуги високої якості при скороченні витрат на освіту. Враховуючи вищезначене, застосування інформаційних технологій в інклюзивному навчанні слід розглядати як важливу складову, орієнтовану на формування й розвиток нової освітньої системи.

Психологи зазначають, що на заняттях з використанням інформаційних комп'ютерних технологій активізується права півкуля головного мозку, яка відповідає за асоціативне мислення, народження нових ідей, інтуїцію, поліпшується психоемоційний стан учня, активізуються його позитивні емоції [2, с. 101]. Відтак використання комп'ютера з навчальною метою зумовлює значні зміни і в діяльність учнів з ООП. Звільняє від необхідності виконання рутинних операцій, дозволяє

отримати необхідну інформацію без вчителя, це стосується і способу вирішення конкретного навчального завдання вибраного самостійно чи запропонованого вчителем; зникає страх помилки; учень отримує можливість досягнення позитивних результатів. За допомогою комп'ютера стає можливою реалізація особистісної комунікації, що створює більш сприятливі умови розвитку для учнів з уповільненим чи нетиповим темпом навчання.

Висновки та перспективи дослідження. Отож виникає необхідність створення такої методичної системи підготовки педагогів, яка забезпечувала б:

- формування у майбутніх вчителів переконаності в перевагах, необхідності та неминучості застосування ІКТ в школі;
- вивчення фундаментальних основ технологій;
- практичне засвоєння технологій на рівні принципів їх побудови й використання;
- високий рівень адаптації вчителя до конкретних умов, тобто дозволяє включитися в процес використання ІКТ з будь-якого рівня, досягнутого школою.

Професійно-педагогічна спрямованість підготовки передбачає, що всі її елементи та етапи, включаючи загальноосвітній, враховують цілеспрямоване й безперервне формування у майбутніх педагогів навичок використання ІКТ у професійній діяльності. Також досягнення рівня початкової комп'ютерної грамотності, які передбачено програми інформатизації вищої освіти для всіх спеціальностей, для підготовки майбутніх вчителів мають враховувати професійну орієнтацію.

Враховуючи вищезначене, можемо стверджувати, що використання ІКТ стане ефективним та сприятиме вирішенню проблем сучасної освіти, за умови, коли розвиток інформатизації освіти супроводжуватимуть і зміни в усіх її підсистемах: педагогічній, психологічній, економічній, організаційній тощо. Вони спроможні забезпечити ефективність та результативність освіти, якщо стануть її елементом.

Означені технології, спеціально створені для осіб з ООП, уможливають певну компенсацію особливостей їх розвитку, полегшують соціалізацію, що набуває особливої актуальності в умовах інклюзивного навчання. У наступних дослідженнях спробуємо прослідкувати використання інформаційних комп'ютерних технологій у роботі з дітьми з ООП в корекційно-розвитковій діяльності педагога.

Література

1. Гончаренко С.У. Український педагогічний енциклопедичний словник / Семен Гончаренко // Вид. 2, доповнене і виправлене – Рівне: Волинські обереги, 2011. – 522с.
2. Мультимедійні системи як засоби інтерактивного навчання: посібник / ав.: Жалдак М. І., Шут М. І., Жук Ю. О., Дементієвська Н. П., Пінчук О. П., Соколюк О. М., Соколов П. К. / За редакцією: Жука Ю. О. – К.: Педагогічна думка, 2012. – 112 с.
3. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.meduniv.lviv.ua/files/info/nats_strategia.pdf
4. Поясок Т. Б. Взаємозв'язок системи освіти та інформаційного суспільства / Т. Б. Поясок, О. І. Беспарточна // Інженерні та освітні технології. – Кременчук, 2014. – Вип. 4 (8). – С. 35–41.
5. Стрельников В. Ю. Сучасні технології навчання у вищій школі: модульний посібник для слухачів авторських курсів підвищення кваліфікації викладачів МІПК ПУЕТ / В. Ю. Стрельников, І. Г. Брітченко // – Полтава: ПУЕТ, 2013. – 309 с.
6. Шиман О. І. Проектний підхід до навчання інформаційних технологій магістрів-педагогів / О.І. Шиман // Матеріали науково-методичного семінару “Інформаційні технології в навчальному процесі”. – Одеса: Вид. ВМВ, 2009. – 114 с.
7. ЮНЕСКО програма “Інформація для всіх” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://en.unesco.org/programme/ifap/>

References

1. Goncharenko S.U. Ukrayins'kyj pedagogichnyj encyklopedychnyj slovnyk / Semen Goncharenko // Vy'd. 2, dopovnene i vypravlene – Rivne: Voly'ns'ki oberegy', 2011. – 522s.
2. Mul'ty'medijni sy'stemy' yak zasoby' interaktyvnogo navchannya: posibnyk / av.: Zhaldak M. I., Shut M. I., Zhuk Yu. O., Dementiyevs'ka N. P., Pinchuk O. P., Sokolyuk O. M., Sokolov P. K. / Za redakciyeyu: Zhuka Yu. O. – K.: Pedagogichna dumka, 2012. – 112 s.
3. Nacional'na strategiya rozvytku osvity v Ukrayini na 2012-2021 roky [Elektronnyj resurs]. – Rezhy'm dostupu: http://www.meduniv.lviv.ua/files/info/nats_strategia.pdf
4. Poyasok T. B. Vzayemozv'yazok sy'stemy' osvity ta informacijnogo suspil'stva / T. B. Poyasok, O. I. Bespartochna // Inzhenerni ta osvitni tehnologiyi. – Kremenichuk, 2014. – Vy'p. 4 (8). – S. 35–41.
5. Strel'nikov V. Yu. Suchasni tehnologiyi navchannya u vy'shhij shkoli: modul'nyj posibnyk dlya sluxachiv avtors'ky'x kursiv pidvy'shennya kvalifikaciyi vykladachiv MIPK PUET / V. Yu. Strel'nikov, I. G. Britchenko // – Poltava: PUET, 2013. – 309 s.
6. Shy'man O. I. Proektny' pidxid do navchannya informacijny'x tehnologij magistriv-pedagogiv / O.I. Shy'man // Materialy naukovy'chynogo seminaru "Informacijni tehnologiyi v navchal'nomu procesi". – Odesa: Vy'd. VMV, 2009. – 114 s.
7. YuNESKO programa "Informaciya dlya vsix" [Elektronnyj resurs]. – Rezhy'm dostupu: <https://en.unesco.org/programme/ifap/>

Одержано статтю: 16.08. 2018

Прийнято до друку: 30.08.2018

УДК 373.5.016: 37.001. – 811.161.1

DOI:10.15330/esu.13.108-114

Лариса Шевцова,

кандидат педагогічних наук, доцент,
Житомирський державний університет ім. І. Франка
(м. Житомир, Україна)

Любов Башманівська,

кандидат педагогічних наук, доцент,
Житомирський державний університет ім. І. Франка
(м. Житомир, Україна)

Larysa Shevtsova,

Candidate of pedagogical sciences (PhD),
associate professor, Ivan Franko Zhytomyr State
University (Zhytomyr, Ukraine)
lshevtsova@ukr.net

Liubov Bashmanivska,

Candidate of pedagogical sciences (PhD), associate
professor, Ivan Franko Zhytomyr State University
(Zhytomyr, Ukraine)
lyubov_andreevna11@ukr.net

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ

THE FORMING OF COMMUNICATIVE COMPETENCE OF STUDENTS-PHILOLOGISTS

У статті зосереджено увагу на важливості комунікативного аспекту на заняттях з фахової методики. На основі аналізу наукових джерел авторами розкрито суть поняття “комунікативна компетентність”, “компетентність майбутнього вчителя російської мови” та підкреслено необхідність залучення всіх компонентів комунікації до активного володіння навчальним предметом. Зазначено, що в структурному плані комунікативна компетентність є комплексним явищем та охоплює ряд компонентів: розвиток зв'язного мовлення, володіння аудиторією, вміння висловлювати думку тощо. Стисло описано основні фактори вираження думки. Наголошується на доцільності комунікативного